

Pärnu aktsioonid Tartus

VIRGE JOAMETS
muusikateadlane

Eesti vanimaid festivale, 21. ringile läinud Pärnu nüüdismuusika päevad laienes tänava kontsertidega Tõrvasse, Tartu ja Tallinna. Jaanuari viimasel nädalal oli nimetatud paikades ühel õhtul modernistliku kammermuusika kontsert ning järgmisel performance "Action kuubis II: Dimensioonid". Ettekandjaks oli varieeruva koosseisuga kollektiiv Repoo Ensemble, kuhu sel korral kuulusid Andrus Kallastu (laul), Kai Kallastu (laul), Leonora Palu (flööt), Anna Zielinska (viul), Bartosz Koziak (tšello), Jorma Toots (klaver) ja Hans-Gunter Lock (elektroonika).

Jaani kirik on nüüdismuusika lavana Tartus vana tegija, see on ka jaanipäevaaegse eesti noorte heliloojate festivali toimumispaik. Vähemalt Tartus läks aga korraldajatel üks "pisike" asjake meelest. Nimelt see, et potentsiaalset publikut võiks toimuvatest sündmustest ka teavitada. Millele loodeti, ma ei tea, igatahes ei õnnestunud mul teadet toimuva kohta näha, otsimisest hoolimata, mitte kusagil mujal kui Jaani kiriku ees stendil. Polnud reklaami, polnud ka inimesi.

Kammermuusika kontserdi kavas oli kümme teost erinevatelt autoritelt (vanuse järgi): Schönberg, Cage, Boulez, Penderecki, Lachenmann, Holliger, Ferneyhough, Zielinska, Maltis ja Kozlova. Üle poole kavast moodustasid soolopalad, kus interpreet oli kas ükski või sekundeeris elektroonikale. Sümpaatselt jäid nii muusika kui ka esituse poolest kõrva sooloflöödi ja -viili lood, ehkki ühel hetkel tekkis küsimus, et mitukümmend aastat veel *tremolo*'te najal lugusid valmistatakse (Ferneyhough' pala

oli aastast 1970, Maltise oma 2008). Kindlasti andis neile paladele palju juurde mängijate Anna Zielinska ja Leonora Palu ergas kõrv ja fantaasia, Maltise teoses ka helilooja puldist teostatud maitsekas live-elektroonika. Fantaasiat nappis aga minu meelest tšellisti Bartosz Koziaki esinemises, kes, nina noodis, noote küll nägi, aga ei kuulanud. Ometi on Jaani kirikus akustika, mis just soolopilli kõlast helgelt helisema hakkab, ole ainult mees ja kuula, mida mängid!

Ansambli lugudest imponeerisid need, kus solistina astus üles Andrus Kallastu – ühes osas Schönbergi "Kuu-Pierrot'st", kus sai kuulda võluvast kõnelaulu, ning Lachenmanni teoses "temA", kus tuli teha kõikvõimalikke korinaid-lurinaid-karjeid-korskeid jne. Priima! Kui veel veidike intensiivsust lisada, et hääli veelgi paremini kuulajani jõuaks!

Teisel päeval toimunud perfoomens (tegijate kirjaviis – V. J.) tekitas rohkem nõutust. Eri kunstide süntees on Pärnu nüüdismuusika päevadel juba mitu aastat käsil olnud teema. Seegi kord valmis etendus ühistegevuse käigus. Osa muusikast oli varem salvestatud, osa improviseeriti kohapeal. Salvestatu (autor ilmselt Hans-Gunter Lock) oli justkui kraapivate roostes žiletite-rade muusika – terav ja häiriv (see ei ole hinnang, vaid iseloomustus). Samal ajal projitseerisid kiriku tagaseinale kraaplevat vonklevat asjad (visuaalkunstnikud Rait Rosin, Hille Karm, Liina Vedler).

Andrus Kallastu Pärnu Kunstihallis.

FOTO ANTS LIIGUS / PÄRNU POSTIMEES / SCANPIX

Tegevustik hargnes kaosesarnasest kõlamaailmast ja liikumisest, kus üle istmeridade laotatud valgete kilekangaste all põtkiti ja tungeldi. Edasi koondus tähelepanu tantsijale (Kaspar Aus), kes justkui sündis ürgsest kaosest ja püüdis teda vallanud jõududest võitu saada. Loo sügavam mõte jäi paraku tabamatuks, tarkust ei andnud juurde ka varasemate Pärnu nüüdismuusika päevade kajastused, nendegi puhul olid autorid kimpus ja mõistatasid, et mis see siis nüüd oli. Üldmulje oli, et tunni aja kohta oli muusika ehk liiga vähe muutuv, monotoonne, sama ütleksin tegelikult ka tegevuse ja video kohta. Ilmselt oleks asja mõistmiseks tarvilik olnud eelnevate teostega kursis olla, sest pealkirigi ütles, et tükki on "Action kuubis II".

Igatahes müts maha Andrus Kallastu ees, kes nii pikka aega on festivali vedanud, tõsi, vahepealse katkestusega, aga samas jälle vahepeal – teisest riigist! Tingimata edaspidigi Tartus käia! Tingimata eelnevalt ka reklaami teha!